

Van het bestuur

Onze traditionele nieuwjaarsreceptie in het Buitencentrum de Houtmaat werd ook dit jaar weer goed bezocht. Het onderling contact is de belangrijkste functie van deze bijeenkomst. Dit is ook een van de belangrijkste functies van de Seniorengroep, die al weer een flink aantal jaren bestaat. Wil en Andries Vermeulen namen samen het initiatief en vooral door het grote enthousiasme en vasthoudendheid van Andries is het een belangrijke activiteit geworden.

Het bestuur was van mening dat Andries daarvoor maar eens in het zonnetje gezet moest worden. Voorzitter Bernard Wanders deed dit tijdens de nieuwjaarsbijeenkomst door, na een kort historisch overzicht, hem de **medaille van verdienste** op te spelden. Voor Wil was er een mooie bos bloemen en voor beiden een spontaan applaus.

Deze eerste bijeenkomst werd al gevolgd door een boeiende lezing over de geologie van Twente. We hebben als Twente in de afgelopen miljoenen jaren een hele tocht over de wereld gemaakt. Door zo'n lezing leer je daar de effecten, boven en vooral onder de grond, te zien. Je relateert ook het begrip tijd. Wat is nu toch een jaar?

Maar als afdeling willen we toch het nodige doen. Dit nummer staat er al weer vol van. Ook blikken we via het jaarverslag terug. We hopen dat veel leden een actieve bijdrage zullen leveren om ook 2009 tot een goed jaar voor onze afdeling en vooral ook de natuur van Twente te maken.

Jan Zwieneberg

Excursies

Het gebruikelijke verzamelpunt is (tenzij anders aangegeven) aan de Boerhaavelaan op het parkeerterrein naast huisnummer 146 (is richting Borsthuis). Ieder wordt vriendelijk verzocht zo veel mogelijk met de auto te komen zodat er genoeg plaatsen zijn voor hen die niet over een auto beschikken.

Lezingen / vergaderingen

De gebruikelijke plaats waar lezingen / vergaderingen worden gehouden (tenzij anders aangegeven) is het speeltuingebouw 't Lansink' aan de Twijnstraat te Hengelo. De speeltuinvereniging en het wijkcentrum zijn gefuseerd en het bestuur heeft liever niet dat de poort van de speeltuin open is als er ook andere activiteiten in het wijkcentrum plaatsvinden. Dit betekent dat u voortaan de voordeur van het wijkcentrum moet nemen (Twijnstraat 8). Mocht het wijkcentrum op de betreffende avond toch gesloten zijn, dan gaat de poort van de speeltuin uiteraard wel open (Twijnstraat 6). Bij een dichte deur dus even iets verder lopen. Indien er belangstelling is voor "meerijden met anderen" bij een lezing 's avonds: neem even contact op met een van de bestuursleden (zie colofon).

Schoningswerk Bentelerheide

Datum : 7 maart én
          : 14 maart én
          : 21 maart
Tijd : 09.30 tot 12.00 uur
Plaats : toegangshek Gorsveldweg

Zie pagina 13.

Excursie Groot Brunink

Thema : voorjaar
Datum : zondag 15 maart
Tijd : 09.00 – 13.00 uur
Coördinatie : Bernard Wanders

Groot Brunink is een erg mooi landgoed met een zeer afwisselend landschap: bossen, houtwallen, wei- en bouwlanden, die elkaar afwisselen. Het gebied bevat een aantal zandwegen. Het grootste gedeelte wordt gevormd door een zwak golvend grondmorenelandschap. Dit is een landschap met hoogteverschillen van 0,5 tot 1,5 meter. Op dit landgoed staan voornamelijk loofbomen: eiken en beuken. Verder bestaat de begroeiing uit bosanemoon, klaverzuring, gele dovenetel, dalkruid en het bijzondere muskuskruid en we treffen de

altijd groene hulst aan. In het westen van het bos staan overwegend naaldbomen.

Er kan vrij gewandeld worden met uitzondering van de aanwezige erven en de woonhuizen.

Lezing: Vlinders

Datum : 18 maart

Op deze avond was de lezing bedoeld die vorig jaar niet kon doorgaan. Door onvoorziene omstandigheden (ernstige ziekte) kan de lezing helaas ook deze keer niet doorgaan.

Voorjaarsexcursie naar de Paasberg

Datum : zondag 29 maart
Thema : voorjaar en landschap
Tijd : 09.00 uur
Duur : halve dag
Coördinatie: Wytze Boersma

Na de lezing op 12 februari van amateur geoloog, Rolf Egberink over de geologie van Twente past deze excursie naar de Paasberg helemaal. De Paasberg is een restant van de Oldenzaalse stuwwal. Deze stuwwal heeft niet alleen gezorgd voor het omwoelen van de grond en het achterlaten van keileem maar heeft ook het karakter van het huidige landschap bepaald. Door de heuvelachtige structuur en de afwisseling tussen natuur en cultuur is het een aantrekkelijk wandelgebied in alle jaargetijden.

Tijdens de excursie hopen we de eerste voorjaarsverschijnselen waar te nemen. Eind maart zullen de eerste zangvogels uit hun overwinteringsgebied terug zijn. Wij hopen ze te horen en te zien. Op de Paasberg zijn verschillende werkzaamheden uitgevoerd, mogelijk levert dit voor de planten nog interessante waarnemingen op.

Als hoogtepunt verwachten we het waarnemen van de Kleine en Middelste bonte specht.

Wytze

Algemene Jaarvergadering 2009

Datum en tijd : woensdag 1 april 2009 om 20.00 uur

Plaats : Gebouw Speeltuin 't Lansink, Twijnstraat 6 te Hengelo

Zie voor agenda en verslagen pagina 7 en verder.

Excursie Benteheimer Wald

Thema : voorjaarsflora

Datum : zaterdag 11 april 2009

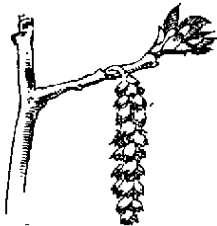
Tijd : vertrek 09.00 uur

Terug : omstreeks 14.00 uur

Coördinatie : Bert Oude Egbrink

Het Benteheimer Wald is een 1250 ha groot bos waarvan een deel wordt gekenmerkt door oudere bossen met veel eiken en beuken met een rijke voorjaarsflora. Het gebied wordt beschouwd als één van de best bewaarde oorspronkelijke bossen in het grensgebied waarvan gedeeltes nog dateren uit de middeleeuwen. Door de grote afwisseling tussen nat en droog zijn hier vele bostypes te vinden waarvan enkele stukjes met een oerboskarakter.

In één van deze stukjes is een oude vorm van bosbeheer opnieuw ingevoerd. Het gaat dan om het vrijstellen van de oude Zomereiken en het knotten van hier aanwezige Haagbeuken

(Schneidelwirtschaft) om in een later stadium het bos met runderen te laten begrazen (Hudewaldwirtschaft). Tijdens onze excursie zullen we ook langs dit gebied lopen. Als het weer ook nog meewerkt, belooft het een mooie voorjaarswandeling te worden.

Excursie Haaksbergerveen

Thema : Natuurbeleving

Datum : Zondag 26 april

Tijd : 09.00 uur

Duur : Ochtend

Coördinatie : Harry de Jong

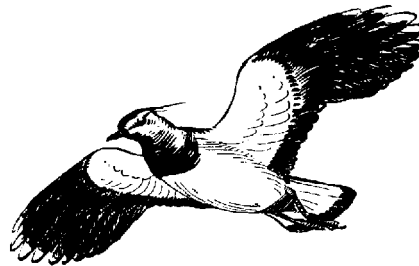
Het Haaksbergerveen is 32 ha. groot en ligt ten zuidoosten van Haaksbergen tegen de Duitse grens. Dit veengebied bestaat uit al-dan-niet vergraven hoogveen. Het veen is verraderlijk, maar prachtig. Verraderlijk, omdat het veendek heel dun kan zijn. Onder het veendek bevindt zich moeras. Men heeft er weleens een skelet van een verdwaald schaap gevonden. Het veen heeft een stevige klei- en leemlaag, maar die zit redelijk diep. De hogere delen, waar weinig of geen turf gestoken is, zijn

begroeid met dopheide of vochtige struikvegetatie. In het lage centrale, uitgeveende gebied heeft zich een fraaie veenmosvegetatie ontwikkeld.

Het Haaksbergerveen kent een hoogteverschil van 3 meter, de meest oostelijke punt (Wennewickweg) ligt op 35 m NAP en de meest westelijke bij de Parkeerplaats Niekerkerweg op 31 m NAP. Dit is genoeg om voor het zogenaamde sawamodel te kiezen.

Achter elkaar zijn een reeks dammen aangelegd die elk ongeveer 35 cm water tegenhouden. Door overlopen zijn deze met elkaar verbonden. Op deze manier wordt het water weer in het veen vastgehouden.

Karakteristieke planten zijn: Veenpluis, Eenarig wollegras, Zonnedaauw, Lavendelheide en Klokjesgentiaan.

U kunt in dit gebied o.a. de volgende broedvogels aantreffen: Wulp, Kievit, Patrijs, Boompieper, Geelgors, Fazant, Blauwborst, Roodborsttappuit en Grauwe klauwier.

Van de overige diersoorten zijn aanwezig: Reeën, de groene kikker, de bruine kikker en de heikkikker, de adder en massaal voorkomend de levendbarende hagedis.

Libellen: Er komen in het Haaksbergerveen 11 soorten juffers voor en 12 soorten glazenmakers voor. Het Haaksbergerveen is van grote betekenis als biotoop voor de libellensoorten die kieskeurig zijn op een voedselarm milieu.

Het gebied heeft de status van Habitatrichtlijngebied met als belangrijkste gebied voor:

Habitattypen:

Aangetast hoogveen waar natuurlijke regeneratie nog mogelijk is

Veenbossen: Berkenbos met veenmos Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de Oeverkruid-orde (*Littorelletalia uniflorae*) en/of Dwergbiezen-klasse (*Isoëto-Nanojuncetea*)

Noord-Atlantische vochtige heide met Dophei (*Erica tetralix*)

Soort:

Grote modderkruiper

Kamsalamander

Gewestelijke excursie naar het Junner Koeland

Datum : zaterdag 2 mei

Vertrek : 8.30 uur vanaf Manitobaplein te Vriezenveen

Terug ca. : 12.00 uur

Het Junner Koeland is één van de fraaiste voorbeelden van een door de Vecht geboetseerd landschap. In het terrein een opeenvolging van rivierduintjes en kronkelwaarden, omsloten door een oude loop van de rivier. Het was vroeger de gemeenschappelijke weide van de Junner boeren, en ook nu wordt het nog steeds begraasd. De laatste jaren zelfs intensief, het karakter van open grasland dreigde wat te verdwijnen. Met de inzet van onder meer paarden is nu veel van de oude vegetatie opgeruimd. Vegetaties van heel verschillende omstandigheden zijn hier te bewonderen, met het meest in het oog springend natuurlijk de stroomdalvegetatie met tijm, steenanjer, grasklokje en geel walstro. Maar ook de struwelen van sleedoorn zijn de moeite waard. Ook is hier te zien, hoe bomen zich kunnen vestigen in een begraasd terrein: af en toe ziet bijvoorbeeld een eik kans te kiemen beschermd door doornstruweel. Het halfopen, parkachtige landschap is ook heel aantrekkelijk voor een reeks vogels en vlinders.

Excursie Voltherbroek

Thema : Natuurbeleving
Datum : Donderdag 14 mei
Tijd : 19.00 uur
Duur : Avond
Coördinatie : Harry de Jong

Het gebied Voltherbroek (306 ha) (met Achter de Voort en Agelerbroek) was van oorsprong een broekbos dat in het beekdal van de Tilligte beek lag. Door de aanleg van het kanaal Almelo-Nordhorn, dat dwars door het gebied heen loopt en grondwaterpeilverlaging ten behoeve van de landbouw in de omgeving is verdroging een groot probleem.

Rondom de kern is een kleinschalig cultuurlandschap aanwezig met verspreid liggende wateren. De aanwezige populatie van de Boomkikker is verspreid over 11 wateren.

Voltherbroek bevat een uitgestrekt moerasbos (elzenbroekbos) en vochtige graslanden. In het relatief hooggelegen oostelijk en westelijk deel van het Voltherbroek komt op de droge tot vochtige inzigingsgebieden Eiken-Berkenbos en vochtige heidevegetatie (Dopheide-associatie) voor. Vroeger waren Blauwgraslanden vrij algemeen in het Voltherbroek. In de jaren '90 zijn Blauwe knoop, Vlozegge en Zeegroene zegge aangetroffen, wat er op duidt dat de standplaatscondities voor Blauwgrasland op

enkele plaatsen in het Voltherbroek nog voorkomen en dat herstel dus nog mogelijk is. In de Wiekermeden bevindt zich een Geknikte vossestaart-grasland. Deze vegetatie is hier ontstaan na bemesting van een schralere vegetatie, wellicht een Blauwgrasland.

We hopen de Nachtegaal te horen en in de avondschemering zullen we zeker Houtsnippen horen en zien baltsen.

Als laatste zullen we even bij de Huneborg naar de Boomkickers gaan luisteren.

Excursie Alpentuin Agelo

Thema : bergflora
Datum : zaterdag 23 mei 2009
Tijd : vertrek 10.00 uur
Terug : omstreeks 13.00 uur
Coördinatie : Bert Oude Egbrink

Vorig jaar hebben wij van Wouter van den Bosch een brief gekregen waarin hij onze aandacht vroeg voor de Alpentuin Agelo. Hij was er met zijn vrouw op bezoek geweest en enthousiast geraakt over "de grote natuurliefde en creativiteit die uit de aanleg van de tuin spreekt". Doordat het een kleine tuin is, is deze ook geschikt voor mensen die geen lange wandelingen meer kunnen maken. De excursie commissie heeft gemeend aan dit verzoek gehoor te moeten geven. De entree van de tuin bedraagt overigens 2,50 euro.

Zaterdag 23 mei: Vogelexcursie Naardermeer.

Het heeft even geduurd maar dan toch eindelijk de vogelexcursie naar het Naardermeer. Het is nog een uitvloeisel van het jubileumjaar van de KNNV afdeling Vriezenveen.

Het is al een heel oud natuurgebied nabij Naarden en Weesp waar de KNNV heel lang geleden vanuit Vriezenveen al op excursie heen ging met een bus van touringcarbedrijf Winkel, dat nu al niet meer bestaat.

Omdat het in het jubileumjaar niet in de gewenste periode kon, gaat het er nu alsnog eindelijk van komen.

Het Naardermeer is 1049 ha groot en is een gebied met open plassen afgewisseld met riet, hooiland en moerasbos. Het is een internationaal bekend Wetland dat vlakbij de randstad plaats biedt aan veel moerasplanten en dieren. Het stond vroeger als een waar vogelparadijs bekend bij onze voormalige natuurliefhebbers van het eerste uur Jac. Thijssen en E. Heimans. Vandaar ook dat onze vereniging hier vroeger heen ging, wat voor die tijd een hele onderneming was. Het Naardermeer is niet als andere plassen aan de Vecht door vervening ontstaan, maar is een natuurlijk meer. Grote waarde ontleent het reservaat aan het voorkomen van Purperreigers en Aalscholvers, die er in grote kolonies broeden. Sinds eind jaren tachtig zijn de

broedende Lepelaars hier vertrokken naar andere plaatsen waaronder de Oostvaardersplassen. Ook komen er vele planten voor, waaronder groot Nimfkruid, Kranswieren, Moeraskartelblad, en Waterlelie.

Verder zeldzame soorten orchideeën, mossen en paddenstoelen.

Helaas is het grootste gedeelte afgesloten voor het publiek, maar wij zullen ons heus nog wel een halve dag vermaken naar de vogelkijkhut bij de Aalscholverkolonie en bij informatiepunt de Stolp. Als er tijd over is zullen we deze dag nog een ander natuurgebied aandoen, maar wat, dat blijft nog een verrassing.

Vertrek: 7.30 uur bij het Manitobaplein. Terug: 18.00 uur

Meenemen: flora, vogelboek, eten en drinken voor gehele dag, verrekijker, vogeltelescoop en goed schoeisel.

Kalkflora van de Silberberg, Osnabruck

Datum : zaterdag 6 juni
Thema : kalkflora
Tijd : 08.30 uur
Duur : hele dag
Coördinatie: Wytze Boersma

Om de kalkflora nader te bekijken, gaan we de grens over en wel naar de Silberberg. De Silberberg ligt tussen Osnabruck en Lengerich. De berg, een "Naturschutzgebiet" is 180 m hoog en bestaat uit een kalkgraslandhelling. Door de vele paadjes is het gebied goed toegankelijk en we kunnen de flora goed bekijken. Naast de verschillende orchideeënsoorten zijn er ook verschillende soorten zeggens en andere kalkminnende plantensoorten. We zullen de Silberberg dan ook uitgebreid bekijken. Daar waar nodig is, kunnen we een aantal plantensoorten ter plekke determineren.

Als we nog tijd over hebben, kunnen we nog even naar een kalkmoerasje bij Lengerich. Het wordt dus een planten- / kruipexcursie die de hele dag in beslag neemt. Loep en plantenboek zijn dan ook goede hulpmiddelen om mee te nemen.

LET OP: we vertrekken om half negen en opgave vooraf, tot 3 juni is noodzakelijk!

Tel 074 3762711, of per mail
wytze.boersma@hetnet.nl
Wytze

Excursie naar het Lankheet

Thema : natuurontwikkeling, planten, libellen
Datum : zondag 21 juni
Tijd : 09.00 uur – ca 13.00uur
Coördinatie : Bernard Wanders

Vorig jaar heeft deze excursie ook al op het programma gestaan. Helaas was er toen te weinig belangstelling. We doen dit jaar nog een poging.

Het Lankheet is een familie landgoed ten zuiden van Haaksbergen. Het is 500 hectare groot en kende een lange historie met waterbeheer gericht op land en bosbouw. Veel van de hierbij behorende landschapsinrichting was verloren gegaan. Er bestond bij het landgoed, het waterschap en de provincie de wens een en ander te herstellen en het landgoed in te richten voor de berging van oppervlaktewater als bijdrage aan het voorkomen van wateroverlast en het beperken van verdroging. De historische vloeiveiden en broekbossen (bossen op natte grond) konden hiervoor worden ingezet. Daarvoor was het wel nodig dat het water eerst wordt gezuiverd. Hiertoe zijn rietvelden aangelegd die als helofyten filters vervuilende organische stoffen afbreken en meststoffen vastleggen in 'riet'. Momenteel is het landgoed bekend als waterpark. Er wordt wetenschappelijk onderzoek verricht op het gebied van innovatief waterbeheer door onder meer het Waterschap Rijn en IJssel en Universiteit Wageningen.

Als je in Google "Lankheet" intikt kom je bij diverse websites met informatie, afbeeldingen en filmpjes. Leuk om in een verloren uurtje eens te doen. Je kunt ook rechtstreeks naar de website van het waterpark surfen: www.waterparkhetlankheet.nl.

Natuurlijk wil je het ook in het echt bewonderen, dus tot ziens op zondag 21 juni!!!

Bernard Wanders

Terugblik

Verslag excursie Lonnekermeer

Datum : 14 februari 2009
Deelnemers : 9
Leiding : Bert Oude Egbrink
Weer : zonnig en 4 graden Celsius

Op de eerste excursie van dit jaar hebben we een wandeling gemaakt door het voormalige landgoed Het Lonnekermeer dat eigendom was van mevrouw De Boer-Stork. Het Lonnekermeer is sinds 2001 een reservaat van het Landschap Overijssel. Het gebied dankt haar naam aan twee in het begin van de vorige eeuw gegraven plassen. De plassen zijn zandgaten die gegraven zijn ten behoeve van de

aanleg van de taluds van de spoorlijn Hengelo-Bentheim. Het gebied bestaat verder uit loof- en naaldbossen, heide, een (gegraven) ven en landbouwgronden. In het gebied staan verder een landhuis, boerderij en boswachterswoning die deel uitmaakten van het landgoed. Wij zijn onze wandeling begonnen aan het eind van de Leutinkveldweg bij de voormalige boswachterswoning. Bij het Kleine Lonnekermeer aangekomen hebben we even bij de vogelkijkhut stil gestaan. Doordat de temperatuur in de afgelopen periode rond het nulpunt schommelde, was het meer nog grotendeels bevroren. Watervogels waren daardoor nauwelijks aanwezig. Wel zagen we een Grote zilverreiger in de rietkaag aan de overzijde van het meer, een Aalschover nabij de reigerkolonie en enkele Meerkoeten. De vogelkijkhut is overigens gebouwd met een legaat van wijlen Wim de Boer die lid is geweest van onze afdeling. Onderweg hebben we met name naar blad- en levermossen als Muurachterlichtmos (op steen), Thujamos, Boogsterrenmos en enkele Haarmutssoorten gekeken. Enkele deelnemers aan de excursie hebben mossen meegenomen om thuis verder te determineren. Daar waar vroeger de Blankenbellingsbeek het Groot Lonnekermeer instroomde, wees één van de deelnemers ons op de bladeren van het vrij zeldzame Muurhavikskruid wat

hier groeit. Onze route liep verder langs de Hartjesbosweg waar we even stil hebben gestaan bij enkele langs de beek gelegen hooimaatjes, een nat wilgenstruweel en drassig elzenhakhoutbos. Via een doorsteek kwamen we uit op de Smeenkweg, zijn we weer teruggelopen naar het Groot Lonnekermeer en vervolgens naar ons vertrekpunt.

P.S.

Het Lonnekermeer (en het aangrenzende Hartjesbos) wordt vanwege haar grote natuurwaarden (zoals de zeldzame Gevlekte witsnuitlibel) aangewezen als Natura 2000 gebied. Onze secretaris, Jan Zwienenberg, zit in de klankbordgroep die bij het opstellen van het beheerplan voor het gebied betrokken wordt.

Ter herinnering (1)

Vorig jaar, einde mei, ontvingen wij het verschrikkelijke bericht van het plotseling overlijden van **Ilse Rosenkötter**.

Ilse was al heel lang lid van onze KNNV-afdeling en ging veel mee met onze excursies. Door haar enthousiaste verhalen ben ik ook lid geworden en samen hebben we erg genoten tijdens de mooie natuurwandelingen.

Helaas werd het lopen voor haar moeilijker en moest ze het laatste jaar afhaken, omdat ondanks

ons verweer, ze geen last voor anderen wilde zijn. Hoe bescheiden ze over zichzelf ook was en hoe onopvallend ze ook wou zijn, ze was een sterke vrouw en vaak een voorbeeld voor anderen. Ik weet zeker dat ik ook namens andere KNNV-leden die Ilse gekend hebben, kan zeggen: "**Ilse, we missen je!**"

Anneke Room

Ter herinnering (2)

In memoriam Gerrit van Zalk.

Op de laatste dag van 2008 overleed hij aan een ongeneeslijke aandoening.

Gerrit van Zalk was een buitenmens in hart en nieren. Op de fiets zwierf hij door Twente. Zijn veldkennis was bijna legendarisch en als geen ander wist hij de botanisch interessante plekje te vinden. Meer dan 50 jaar was hij lid van onze afdeling na in zijn jonge jaren NJN-er te zijn geweest. Hij deelde zijn kennis graag met anderen en onze afdeling heeft daar dankbaar van geprofiteerd. Vele jaren was hij lid van de excursiecommissie en altijd was hij bereid een excursie voor te bereiden en te leiden.

Gerrit was ook actief in de milieuraad, waarin hij de KNNV vertegenwoordigde en de "portefeuille"

Natuur onder zijn hoede had. Hij stak zijn mening over gemeentelijk beleid inzake bestemmingsplannen en natuurbeleid niet onder stoelen of banken en liet dat als trouw bezoeker van raadscommissievergaderingen ook duidelijk weten. De talloze ingezonden brieven in Tubantia getuigen van zijn betrokkenheid. Hij verdiende dan ook de koninklijke onderscheiding die hem enkele jaren geleden werd toegekend. Ook de vele bijdragen in Onder de Loep over waarnemingen en belevenissen op zijn zwerftochten mogen niet onvermeld blijven. We zullen deze markante en soms wat eigenwijze man missen op onze excursies en andere activiteiten.

André Bolt

Senioren afd. Hengelo / Oldenzaal

Beste KNNV'ers

Zelfde locatie: Lasonder (tweede verdieping) van
14.30 uur tot ca. 17.00 uur

De lokaliteit in het Woolde is weer ter beschikking.
De volgende data staan nog op de agenda voor het
jaar 2009:

18 maart, 15 april en 20 mei.

Wat we gaan doen, daar wordt nog aan gewerkt.
Hebt u voorstellen, ideeën? Hartelijk aanbevolen!

Hartelijke groeten, Wil & Andries

Algemene Jaarvergadering 2009

Datum en tijd : **woensdag 1 april 2009 om 20.00 uur**

Plaats : Gebouw Speeltuin 't Lansink, Twijnstraat 6 te Hengelo

1. Opening
2. Goedkeuring verslag ledenvergadering d.d. 3 april 2008 (hieronder).
3. Ingekomen stukken en mededelingen.
4. Jaarverslag 2008 van secretaris en werkgroepen (pagina 9)
5. Financieel jaarverslag 2008 en Balans 31-12-2008 (pagina 12 en 13)
6. Verslag kascommissie.
7. Benoeming kascommissie.
8. Begroting 2009 en contributie 2009 en 2010 (pagina 12).
9. Bestuurssamenstelling.
10. VV op zaterdag 18 april 2009 te Driebergen. De stukken kunnen ter vergadering ingezien worden.
11. Benoeming afgevaardigden naar VV 2009.

Pauze

12. Natura 2000:
  - a. Participatie in klankbordgroepen 2008/2009.
  - b. Plannen voor 2009.
13. Afdelingsactiviteiten 2009 en 2010.
14. Rondvraag

Verslag algemene ledenvergadering 2008

KNNV afdeling Hengelo-Oldenzaal

De vergadering vond plaats op 3 april 2008 in Speeltuingebouw 't Lansink te Hengelo.

Er waren 12 leden aanwezig.

Afwezig met kennisgeving: de dames: Inia, Holsmuller, van den Bosch, Limburg en de heren van den Bosch, de Jong, Voetelink en Limburg.

a. Opening

De voorzitter, Bernard Wanders, heet de aanwezigen van harte welkom en opent de vergadering. Aan het begin van de vergadering wordt stilgestaan bij het overlijden van de heer Wolthuis uit Goor.

b. Verslag ledenvergadering d.d. 4 april 2007.

Het verslag wordt met dank aan de secretaris goedgekeurd.

Naar aanleiding van het verslag:

- De heren de Jong en Wanders zijn bezig met het ontwikkelen van een website voor onze afdeling. Deze wordt een onderdeel van de landelijke KNNV website. Er komen ook links op naar andere websites. Suggesties graag naar de twee heren.
- Voor samenstelling kascommissie zie punt 7 agenda.
- Natura 2000: er is nog geen zicht op de verwachte inzet van onze afdeling.

c. Ingekomen stukken en mededelingen.

- De Gemeente Hengelo heeft gereageerd op onze brief betreffende het Stadspark. De inhoud van de correspondentie wordt steeds vermeld in Onder de Loep.

d. Jaarverslag 2007 van de secretaris en werkgroepen.

De verschillende onderdelen van het verslag worden doorgenomen. A. Ros is nu lid van het bestuur. Zij heeft de organisatie van de lezingen op zich genomen.

Ledental afdeling; dit moet zijn: 75 leden, 20 huisgenootleden en 3 ereleden.

De paddenstoelenwerkgroep is op dit moment niet meer actief. Er wordt een herstart overwogen. J. de Wit neemt het voortouw.

e. Financieel jaarverslag 2007 en Balans 31-12-2007.

Het verslag wordt doorgenomen en er zijn geen opmerkingen. Het verslag en de balans worden goedgekeurd. Geconcludeerd wordt dat we financieel gezond zijn.

f. Verslag kascommissie.

De kascommissie bestaande uit de heren van den Bosch en ter Braak verklaren dat zij de financiële administratie hebben gecontroleerd en akkoord hebben bevonden.

De vergadering verleent bestuur en penningmeester decharge.

g. Benoeming kascommissie.

Samenstelling 2007: de heren ter Braak en van den Bosch. Reservelid: de heer Rensen.

Samenstelling 2008: de heren ter Braak en Rensen. Reservelid: mevrouw W. Mardjan.

De voorzitter dankt, mede namens de penningmeester, de leden van de kascommissie voor hun inzet.

h. Begroting 2008 en contributie 2008 en 2009.

Conform eerdere afspraken zal de hoogte van de contributie aangepast worden aan de landelijke indexatie. Op verzoek van de vergadering worden veranderingen vroegtijdig besproken. Zo komt in de vergadering van volgend jaar de contributie van 2010 op de agenda.

De begroting 2009 wordt conform voorstel vastgesteld.

i. Bestuurssamenstelling.

Er zijn geen mutaties en de huidige leden zijn bereid om zitting te blijven nemen.

j. VV op 12 april 2008.

De voorzitters bespreekt een aantal punten die in de vergadering aan de orde zullen komen:

- Natura 200. In onze regio zal in 2008 Enschede gaan starten met het Buurserzand.
- In 2009 staan de oever- en waterplanten centraal.
- De Natuurbeschermingscommissie organiseert een studiedag over de nieuwe opzet van de ruimtelijke ordening.
- De ledenadministratie wordt geautomatiseerd.
- De schrijfwijze van Nederlandse planten en diernamen: wel of niet met een hoofdletter. Dit wordt vast een boeiende discussie.

k. Benoeming afgevaardigden voor VV.

De heren Wanders en Zwienenberg zullen onze afdeling vertegenwoordigen.

l. Afdelingsactiviteiten 2008 en 2009.

De deelname aan de lezingen loopt terug. Er worden de nodige suggesties gedaan waarbij ook gekeken kan worden naar een samenwerking met andere organisaties in Hengelo of de regio. Het bestuur bespreekt dit verder.

Er worden suggesties gedaan voor excursies. De verantwoordelijke commissie neemt die mee.

De deelname aan de KIN cursussen is goed. Mogelijk komt er ook een cursus over natuurfotografie.

In 2008 willen we ook starten met de inventarisatie van de beken. Nadere bijzonderheden komen in Onder de Loep.

m. Rondvraag en sluiting.

Hierna sluit de voorzitter de vergadering en dankt alle aanwezigen voor hun inbreng.

Jaarverslag 2008

Bestuurssamenstelling

Samenstelling per 31-12-2008.

B. Wanders	-voorzitter
J.H. Zwienenberg	-secretaris
J. Weernink	-penningmeester
A.G. Oude Egbrink	-natuurhistorisch secretaris
J.C. de Wit	-lid en eindredactie Onder de Loep
A. Ros	-lid en organisatie lezingen.

De heer H. de Jong is webmaster en is, vanuit deze functie, nauw betrokken bij de bestuursactiviteiten. Hij heeft zich ook bereid verklaard op termijn de eindredactie van Onder de Loep op zich te nemen.

Bestuursactiviteiten

Het bestuur heeft in 2008 vijf maal vergaderd. De afdeling is lid van het Gewest en wordt hierin vertegenwoordigd door B. Wanders.

Een afvaardiging van het bestuur heeft de vergaderingen van de Beleidsraad van de KNNV, de VV en de vergaderingen van het Gewest bezocht.

Onze afdeling werd in de Natuur en Milieuraad Hengelo vertegenwoordigd door de heer G. van Zalk.

Ledenvergadering 2008.

De ledenvergadering werd gehouden op 3 april 2008. Het verslag is gepubliceerd dit nummer (het maartnummer 2009) van Onder de Loep.

Ledenaantal

Jaar	leden	huisgenootleden	ereleden afdeling	totaal
2006	74	22	3	99
2007	75	20	3	98
2008	74	20	3	97

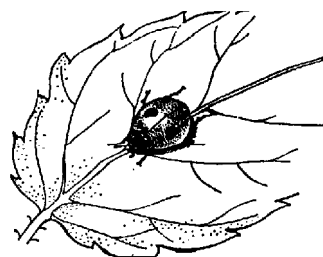
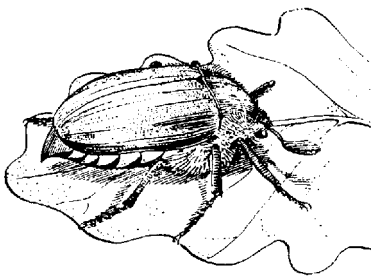
Ledenblad Onder de Loep.

Het afdelingsblad verscheen in 2008 weer vier keer. Onder de verantwoordelijkheid van de redactie, bestaande uit de heren Joop de Wit en André Bolt, verschenen er vier interessante nummers, die ook een goed inzicht bieden in de activiteiten van de afdeling.

Eind 2008 heeft Joop de Wit aangegeven dat hij in de loop van 2009 zal stoppen met de eindredactie.

Website afdeling

Gestimuleerd door het landelijk bestuur werd begin 2008 een start gemaakt met een eigen website binnen de landelijke website. Vooral door de hulp van Harry de Jong ging de site na de zomerperiode in de lucht. Het bestuur is verheugd dat hij ook bereid is om webmaster te worden.

Activiteiten 2008

a. Nieuwjaarsbijeenkomst op 26 januari 2008.

Net als in voorgaande jaren werd deze eerste bijeenkomst in het nieuwe jaar weer goed bezocht. De bijeenkomst vond plaats in "de Houtmaat".

b. Excursies

Excursies in 2008:

<u>Datum</u>	<u>Plaats</u>	<u>Doel</u>	<u>Aantal deelnemers</u>
16 februari	Altena	frisse neuzen	9
16 maart	Driene	voorjaar	?
29 maart	Engbertsdijksvenen	watervogels	9
13 april	Hazelbekke	voorjaar	16
27 april	Bröcke	voorjaarsflora	6
18 mei	Boekelerhof	flora	5
1 juni	Elfterheurne	stuwwal	13
15 juni	Lankheet	natuurontwikkeling	niet doorgedaan
29 juni	Velderberg	Regge	9
20 juli	Haaksbergerveen	libellen	9
10 augustus	Hezingen	heide	6
24 augustus	Waal	rivierflora	10
6 september	Natura Docet	geologie	ca. 20
20 september	Rieselfelder	vogeltrek	niet doorgedaan
4 oktober	Twickel	paddenstoelen	16
18 oktober	Haagse Bos	paddenstoelen	7
1 november	Singraven	slotexcursie	8

Totaal zijn er in het jaar 2008 17 excursies georganiseerd waarvan er 2 niet zijn doorgedaan. Het aantal deelnemers per excursie wisselde sterk namelijk van 5 tot 16. Op 6 september is in Natura Docet in Denekamp de gewestelijke contactdag (met excursie) gehouden met het thema geologie en landschap. De excursie op 4 oktober naar Twickel was een jubileumexcursie van de Nederlandse Mycologische Vereniging. De leden van de excursiecommissie in 2008 waren Bernard Wanders, Gerrit van Zalk, Wytze Boersma, Harry de Jong en Bert Oude Egbrink (natuurhistorisch secretaris).

c. Lezingen

<u>Datum</u>	<u>Onderwerp</u>	<u>Aantal personen</u>
12 februari	Vlinders (is door technische problemen vervallen, in plaats hiervan heeft Wouter van den Bosch dia's laten zien).	17
7 april	Lezing door de Hr. de Graaff over zijn vakantie op Öland in de voetsporen van Linnaeus.	16

21 oktober	Paddenstoelen door Laurens van Run. Is door ziekte van Laurens komen te vervallen. In plaats daarvan heeft Harry de Jong natuur- foto's laten zien.	9
19 november	Mossen door Ron Poot.	16
18 december	Watervogels van Twente door Harry de Jong.	18

d. *Veldbiologieprojecten*

Begin 2008 zijn de aanbevelingen van het project Stadspark toegestuurd aan de Gemeente Hengelo. Na de nodige correspondentie zijn er op twee concrete afspraken gemaakt. Als eerste is gestart met een aangepast maaibeeld voor beschermde planten. Dit voornemen zal in 2009 uitgebouwd worden. Ook zal er in 2009 een voorstel gemaakt worden voor een beter maaibeeld binnen het Stadspark.

De andere aanbevelingen zitten, vanwege de onduidelijke toekomst van het Stadspark, in de koelkast totdat de Gemeente de knopen heeft doorgehakt.

In 2009 is een start gemaakt met een inventarisatie rond de beken in Hengelo (zie onder plantenwerkgroep).

e. *KNNV-Senioren*

Deze ontmoetingsactiviteit, onder de enthousiaste leiding van A. Vermeulen, vindt, behalve in de zomermaanden, maandelijks plaats. Elke keer wordt er een onderwerp behandeld. De bijeenkomsten vinden plaats in het Woonzorgcentrum Het Woolde.

f. *Plantenwerkgroep*

Naast de individuele inventarisaties voor FLORON is begonnen met het onderzoek van de Hengelose beken. Hiervoor is een deel van de koppelleiding geïnventariseerd op de aanwezigheid van wilde planten. De resultaten zijn weergegeven in *Onder de loep* van december 2007 en op onze website.

g. *Paddenstoelenwerkgroep*

O. a. vanwege de gevorderde leeftijd en het daar helaas bijhorende gebrek aan mobiliteit van enkele mensen van de "oude" paddenstoelenwerkgroep waren er al geruime tijd geen bijeenkomsten meer.

Per november 2008 is er – met als coördinator Joop de Wit – weer een werkgroepje gestart (met veldwerk en determinatie) van enkele KNNV-leden (tevens lid van de NMV), aangevuld met nog iemand van de NMV. Deze groep gaat vrijwel wekelijks op pad.

Zie "paddenstoelwaarnemingen" verderop.

h. *Cursuswerkgroep KIN (KNNV-IVN-NIVON)*

In samenwerking met de groene verenigingen van Hengelo, IVN en NIVON is in het voorjaar van 2008 een insectencursus voor beginners georganiseerd. Aan deze cursus hebben 21 personen deelgenomen. De cursus bestond uit 4 theorie-avonden en 2 excursies. De theorie-avonden werden gehouden in het NIVON centrum aan de Lodewijkstraat. De waardering van de cursisten was goed tot zeer goed.

In het najaar is een Natuurfotografiecursus georganiseerd. Deze werd gegeven door de bekende natuurfotograaf Han Bouwmeester uit Goor. De opzet van de cursus is om met je camera beter naar de natuur te kijken. De deelname was beperkt tot 15 personen. Omdat er ruime belangstelling was voor deze cursus, wordt deze nogmaals in het voorjaar van 2009 gehouden. Ook deze cursus werd door de deelnemers goed tot zeer goed gewaardeerd.

i. *Deelname aan externe activiteiten*

Diverse leden van de afdeling hebben deelgenomen aan de interessante studiedag van het Gewest over het lezen van het landschap in het museum Natura Docet in Denekamp. Ook bezochten meerdere leden de botanische dag van de KNNV.

Woord van dank.

Het bestuur kijkt met tevredenheid terug op 2008.

Graag willen we alle leden danken voor hun inzet.

Hengelo, februari 2009.

*Financieel
jaarverslag 2008
en begroting
2009*

BATEN	WERKELIJK 2007		WERKELIJK 2008	BEGROOT 2008	BEGROOT 2009
Contributie	2.103,00		2.234,00	2.196,00	2.150,00
Rente	63,34		81,36	50,00	50,00
Nieuwjaarsbijeenkomst	375,00		512,50	375,00	475,00
Excursies	0,00		0,00	25,00	25,00
Lezingen	0,00		0,00	0,00	0,00
Cursussen	0,00		0,00	0,00	0,00
Diversen	0,00		50,00	50,00	50,00
Groep KIN	0,00		150,00	0,00	0,00
Legaat	226,89		0,00	0,00	0,00
Subsidies	0,00		340,00	0,00	0,00
Nadelig saldo	105,86		0,00	166,00	275,00
Totalen	2.874,09		3.367,86	2.862,00	3.025,00

LASTEN	WERKELIJK 2007		WERKELIJK 2008	BEGROOT 2008	BEGROOT 2009
Afdracht Hoofdbestuur	1.382,75		1.477,50	1.412,00	1.400,00
Abonnement/Lidmaatschap	18,50		18,50	25,00	25,00
Onder de Loep-drukkosten	256,14		328,95	250,00	300,00
Onder de Loep-verzendkosten	145,55		206,92	125,00	200,00
Bestuurskosten	75,00		56,00	50,00	50,00
Excursies	50,05		56,70	25,00	25,00
Lezingen	184,50		135,00	150,00	150,00
Cursussen	0,00		0,00	100,00	100,00
Nieuwjaarsbijeenkomst	457,40		340,00	300,00	400,00
Seniorbijeenkomsten	81,00		12,00	100,00	50,00
Portikosten	13,20		11,33	50,00	25,00
Bankkosten	0,00		38,66	0,00	25,00
Zaalhuur + koffie	160,00		219,00	100,00	200,00
Projecten	0,00		0,00	150,00	50,00
Diversen	50,00		0,00	25,00	25,00
Voordelig saldo	0,00		467,30	0,00	0,00
Totalen	2.874,09		3.367,86	2.862,00	3.025,00

CONTRIBUTIE	JAAR 2007	JAAR 2008	JAAR 2009
Lidmaatschap	25,00	27,00	28,00
Lidmaatschap, huisgenoten	10,00	10,00	11,00

Balans per 31 december 2008			
Bank	5,85	Te betalen kosten	420,53
Bank, best spaarrekening	4.084,33	Vooruit ontvangen	39,00
Te ontvangen posten	176,10	Reservering:	
		Bijzondere activiteiten	1.000,00
		Project waterdieren	397,00
		Kapitaal 31/12	2.409,75
Totaal	4.266,28	Totaal	4.266,28

Balans per 31 december 2007			
Bank	310,84	Te betalen kosten	36,00
Bank, best spaarrekening	3.171,24	Vooruitontvangen	266,00
Giro	1,33	Reservering:	
Te ontvangen posten	158,04	Bijzondere activiteiten	1.000,00
		Project waterdieren	397,00
		Kapitaal 31/12	1.942,45
Totaal	3.641,45	Totaal	3.641,45

Schoningswerk Bentelerheide

Na een inventarisatie onder een aantal leden zal het "Beenbreek veld" op de Bentelerheide door ons worden geschoond. Dit houdt in dat de opslag van

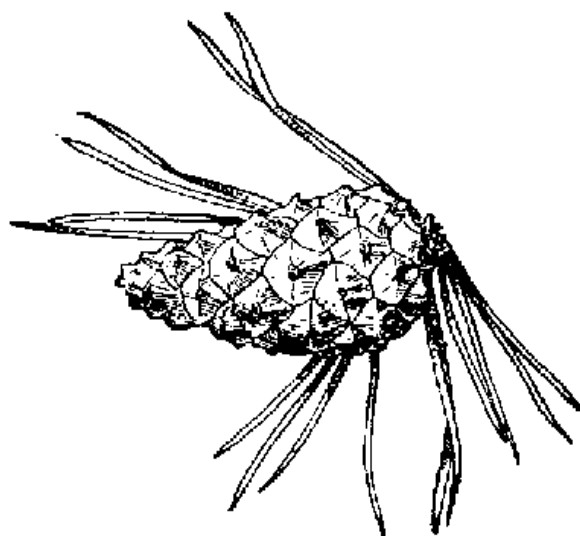
Berk, Den, Lijsterbes en Vuilboom met de hand zal worden verwijderd. Hierdoor hopen we dat o.a. de Beenbreek zich verder zal uitbreiden. Het gebied is te kwetsbaar om machinaal te schonen.

Met de Stichting Twickel zijn afspraken gemaakt over aanpak en toegang van het gebied.

Wij starten met het schonen op de eerste drie zaterdagen (7, 14 en 21) van maart van 09.30 tot 12.00 uur.

Verzamelpunt is het toegangshek aan de Gorsveldweg.

Wytze

Paddenstoelwaarnemingen januari/februari 2009

Een paddenstoelenwerkgroepje, bestaande uit Ineke Bielen (Oldenzaal), Laurens van Run (Enschede), Gerben Winkel (Oldenzaal) en Joop de Wit (Hengelo) struint sinds november 2008 regelmatig diverse natuurgebieden in Twente af, op zoek naar paddenstoelen.
Enkele (van de vele) waarnemingen:

Arboretum Poortbulten, januari 2009.

- Oranje schijnoesterzwam (*Phyllotopsis nidulans*) op een Tartaarse esdoorn. Dit is de vierde vondst in Nederland sinds 2007 (en de eerste in Twente):

- Kringmosoortje (*Rimbachia neckerae*) op Boogsterrenmos (Mnium-familie). Grootte ca. 1-3 mm (wit). Lijkt zeldzaam, maar ook kan het zijn dat ze regelmatig over het hoofd worden gezien.

Rossumermeden, februari 2009.

- Elzenkatjesmummiekelkje (*Ciboria amentacea*):

- Hazelaarschijfzwam (*Encoelia furfuracea*):

Joop de Wit (eigen foto's)

KNNV-Gewest Oost

Beste nieuwe en ervaren 5-daagsegangers,

Het is winter met een flink pak sneeuw buiten en een snorrende kachel hier in onze keuken. Verleden week liepen Anna en ik nog in ons overhemdje te stappen in Rome, dus dit is wel wat anders en toch denken we al aan het voorjaar, aan mei en onze meerdaagse excursie. We zullen volgend jaar een bezoek brengen aan West-Brabant en wel in de periode 11 t/m 17 mei 2009 met als logeeradres Hoogerheide. We hebben daar een paar luxe bungalows gereserveerd op het Bungalowpark "Familyland". Telefoon 0164-613155.

Op 11 mei zullen we afspreken in het vestingstadje Willemsstad aan het Hollandsch Diep en dat is ook gemakkelijk vanaf de snelweg te bereiken. Verder zullen we voor het programma een keuze moeten maken uit een flink aanbod van natuurgebieden, bijvoorbeeld:

- Het buitendijkse gebied de Schor bij Bath
- Het verdronken land van Saeftinge
- Het getijdengebied "Markiezaad"
- De Wouwse Plantage
- Rucphense Heide en Bossen
- Visdonk en Rozeven
- Kalmhoutse heide in België
- De bloeiende Thoolse Dijkbeemden
- De vogelrijke Thoolse schorren en slikken
- De eendenkooi van Sint Philipsland
- De voormalige kreek Sinkgat
- Krammer Volkerak
- Of Tiengemeten, ook al ligt dat wat verder weg.

Ook staan er weer een aantal lezingen in het programma.

Namens de excursie commissie:
Ineke Muijser (053-4762518)
Anna Simmelink (0546-681343)
HermJan Roep (0546-681343)

Bruinehaar 25-11-2008

OPGAVEFORMULIER (afknippen)

Hierbij geef ik mij / ons op voor de 5-daagse excursie van 11 t/m 17 mei 2009 naar West-Brabant.

Naam:.....

Adres:.....

Telefoon:.....

E-mailadres:.....

Dieet:.....

Voor deze dagen betaalt u inclusief alle maaltijden voor een tweepersoonskamer € 260,- per persoon en voor een eenpersoonskamer € 300,- per persoon.

De betaling kunt u overmaken op giro 5970839 t.n.v. KNNV Gewest Oost-Excursies Bruinehaar.

Wilt u dit formulier per omgaande opsturen dan kan ik de accommodatie definitief vastleggen en andere afspraken maken.

Opsturen naar H.J.Roep
Gravenlandweg 27
7675 TB Bruinehaar

Basiscursus natuurfotografie

Leer de natuur zien door het oog van je camera.

De cursusgroep KIN (samenwerkingsverband van KNNV, IVN en NIVON) houdt in maart deze basiscursus. De cursus is bedoeld voor liefhebbers van de natuur die nu met hun digitale camera (maakt niet uit - eenvoudig of chique) mee naar huis willen nemen wat ze onderweg gezien hebben. De cursus wordt gegeven door Han Bouwmeester, een gerenommeerd en gelauwerd natuurfotograaf.

De opzet is:

Zaterdag 21 maart, 09.45 uur, binnen lopen en koffie pakken. De morgen theorie, dan lunch en daarna de middag het veld in voor de praktijk. Het lunchpakket komt van thuis, koffie, soep enz. is aanwezig.

Als huiswerk voor zondagavond maximaal twee foto's van de praktijkmiddag mailen naar Han.

Dinsdagavond 24 maart, 19.30 uur. De foto's behandelen, leren van de foutjes en de rest van de theorie met onder meer wat kun je nog met "fotoshoppen" doen.

Kosten: 22.50 euro voor leden en 27.50 euro voor niet leden. De kosten moeten voor aanvang van de cursus over gemaakt worden op bankrekening: 94.32.85.151 t.n.v. F. J. Pots. Het maximale aantal deelnemers is 15 personen.

Heb je belangstelling, laat het Wytze Boersma weten, telefoon 074 3762711, e-mail wytze.boersma@hetnet.nl.

De cursus wordt gegeven in het Nivoncentrum in Hengelo, Lodewijkstraat 1, hoek Berflopein.

Luc van Veen

Beschermde planten in Hengelo

Al eerder heb ik in *Onder de Loep* geschreven over maatregelen om beschermde planten (vooral soorten die op de zogenaamde Rode lijst staan) in Hengelo te sparen. De gemeente Hengelo is bereid hiervoor een aangepast maaibeleid op te zetten en uit te voeren.

Om dit tot een succes te maken zullen beide partijen aan de slag moeten.

Als afdeling zullen wij de groeiplaatsen van deze soorten, vroegtijdig, aan de gemeente doorgeven, zodat zij hierop het maaibeleid kunnen aanpassen.

Binnen de afdeling zal ondergetekende de communicatie met de gemeente hierover onderhouden. Dus als iemand groeiplaatsen van belangrijke soorten weet, geef die dan zo concreet

mogelijk aan mij door. Dus: welke soort, waar groeien ze precies en ook aantallen.

De concrete gegevens zijn alleen bedoeld voor de gemeente en zullen niet als zodanig aan derden worden verstrekt. Wel komen ze op de streeplijsten van Floron.

We hopen dat er zo een database van beschermde planten komt waarbij ook in toekomst bij

gebiedsuitbreidingen e.d. snel gebruik van gemaakt kan worden.

Dus gegevens naar: Jan Zwieneberg (tel. 074-2423975 of j.h.zwieneberg@hccnet.nl).

Ik houd jullie via Onder de Loep op de hoogte van de voortgang.

Jan Zwieneberg

Zoogdierenvereniging zoekt forenzen voor onderzoek

E-teams gaan dode egels tellen voor onderzoek

Om te weten te komen hoe slecht het met de egels in Nederland gaat, start de Zoogdierenvereniging een grootschalig onderzoek in het kader van het Jaar van de Egel. Daarvoor zoekt zij nog vrijwilligers, forenzen die dode egels tellen. De E-teams gaan tellen zodra de egels uit winterslaap zijn.

Speciaal voor de onderzoekscampagne Jaar van de Egel gaat de Zoogdierenvereniging E-teams oprichten. Deze egelteams bestaan uit forenzen (auto) die elke dag hetzelfde traject afleggen en de wegen in de gaten houden. Zij registreren dode egels. De eerste aanmeldingen zijn al binnen maar er zijn meer mensen nodig.

Een vergelijkbaar onderzoek heeft eind jaren negentig plaats gevonden en leverde onder andere het inzicht op dat naar schatting zeker 100.000 egels per jaar slachtoffer van het verkeer worden in Nederland en een aantal aanbevelingen hoe dit aantal te verminderen. Dit soort onderzoek levert ook inzicht in landschap en egels. Waar vallen de meeste slachtoffers en waar juist niet.

Door ook dezelfde wegen (20 routes) nog eens te monitoren, ontstaat bovendien een goed beeld van het aantal verkeersslachtoffers in 2009 en of dit gestegen of gedaald is. Dat geeft (rekening houdend met andere factoren) een indicatie van de afname van de populatie egels in Nederland.

Meedoen?

We hebben vrijwilligers nodig voor dit onderzoek. Een overzicht van de trajecten is op www.jaarvandeegel.nl (klik op E-team) te vinden. Ook buiten deze trajecten kunnen mensen meedoen. Deze wegen leveren tevens nuttige informatie op voor onze onderzoekers. Het gaat zowel om grotere als kleinere wegen. Wie interesse

heeft, kan zich melden door een e-mail te sturen naar:

jaarvandeegel@vzz.nl. Doe dat liefst voor eind februari want dan beginnen de egels langzaam uit hun winterslaap te ontwaken.

De Zoogdierenvereniging maakt zich zorgen over de egel en heeft 2009 tot Jaar van de Egel uitgeroepen. In een grootschalig onderzoek waaraan alle Nederlanders mee kunnen doen, wil de vereniging te weten komen hoe het precies met dit bijzondere zoogdier gaat en of de egel op de Rode lijst van bedreigde zoogdieren moet komen. De campagne is een initiatief van de Zoogdierenvereniging en wordt mede mogelijk gemaakt door het Ministerie van LNV en het Prins Bernhard Cultuurfonds.

De Zoogdierenvereniging, verzamelt gegevens over alle in het wild levende zoogdieren in Nederland en zet zich in voor de bescherming van deze dieren: van egel tot eekhoorn, van bever tot boommarter en van das tot otter.

'Egel in het verkeer' (natuurfotograaf Rollin Verlinde (www.vildaphoto.net))

ATTENTIE !!! **CONTRIBUTIE 2009** !!! ATTENTIE

Ook dit jaar deze oproep in **Onder de Loep** om mee te werken aan een vlotte betaling van uw contributie. Evenals vorig jaar vragen we U door middel van onderstaande machtigingskaart de contributie te voldoen. We zijn ons ervan bewust dat er leden zijn die een dergelijk systeem van betalen niet prettig vinden. We kunnen u echter garanderen dat wij ons uiterste best zullen doen nadelige gevolgen te voorkomen. Bovenal is de machtiging éénmalig en geven wet en regelgeving u de mogelijkheid om binnen een maand na de boekingsdatum de betaling terug te vorderen.

Voor 2009 bent u voor het lidmaatschap minimaal € 28,- verschuldigd, voor het huisgenoot lidmaatschap is de minimumbijdrage € 11,- (voor de combinatie dus tenminste € 39,-).

Vul onderstaande machtigingskaart volledig in, knip hem uit en stuur hem s.v.p. vandaag op. Het adres staat al op de achterkant vermeld.

Of stort het bedrag op rekening 62.39.77.591

←----->

KNNV afdeling Hengelo-Oldenzaal

Hierbij machtig ik u de contributie ten bedrage van: € ____ , ____

af te schrijven van: (post-) bankrekening: 1 _ 1 _ 1 _ 1 _ 1 _ 1 _ 1 _ 1 _ 1 _ 1 _ 1

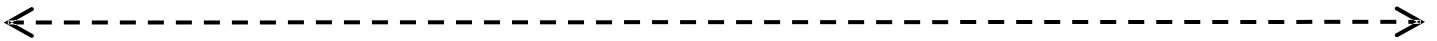
Dhr./ Mw. _____ (voorl. +
achternaam)

Straat + nr.: _____

Postcode: _____ Woonplaats: _____

Datum: _____ Handtekening: _____

Als u het niet eens bent met de afschrijving, dan kunt u binnen een maand na de boekingsdatum het bedrag bij uw Bank- of Postbankkantoor terug vorderen

Post-
zegel
plakken

Aan: Penningmeester KNNV afd. Hengelo-Oldenzaal

Dhr. J. Weernink

Landmansweg 102a

7556 LZ Hengelo (O)